

2Fwww.google.com&share=https%3A%2F%2F24tv.ua%2Fobstrili-harkova-28-02-2022-golovni-novini-za-sogod_n1884230 (Дата звернення: 08.11.2024).

4. Хронологія подій у Харкові та Харківській області під час російсько-української війни. 24-26 лютого 2022 року - Українська Гельсінська спілка з прав людини. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/khronolohiia-podiy-u-kharkovi-ta-kharkivskiy-oblasti-pid-chas-rosiysko-ukrainskoi-viyny-24-26-liutoho-2022-roku/> (Дата звернення: 08.11.2024)

5. Вікіпедія. Битва за Харків (2022). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0_%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2_\(2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0_%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2_(2022)) (Дата звернення: 08.11.2024)

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ХАРКОВА У МЕЖАХ ФОТОКОНКУРСІВ (на прикладі конкурсів Вікі любить пам'ятки та Конкурсу наукових зображень)

Ластовець Н. О.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)
E-mail: natlastovets@gmail.com

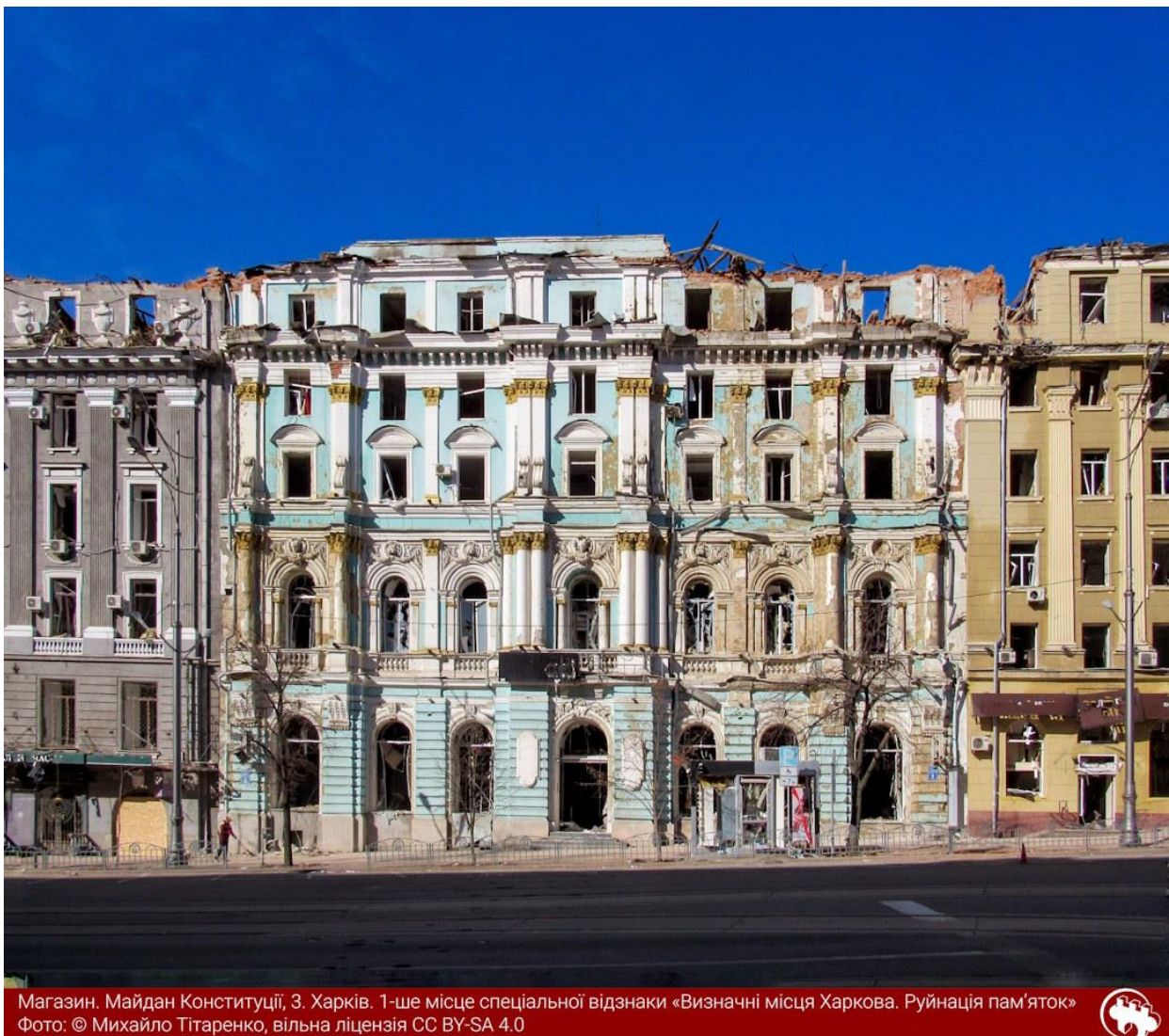
У роботі розкрита роль фотоконкурсів та фіксування руйнувань та збережених пам'яток у межах фотоконкурсів для громадян. У зв'язку з повномасштабним вторгненням і постійними обстрілами Харкова, фотографування збережених та зруйнованих пам'яток є нагальною необхідністю. Потенційно це може допомогти відновити пам'ятку у випадку її пошкодження чи привернути увагу до ситуації в місті на міжнародному рівні.

Ключові слова: фотоконкурси, руйнування, Харків, Вікі любить пам'ятки, Конкурс наукових зображень.

«Великая русская культура» не терпить конкурентів та конкуренції. Це єдине пояснення, яке можна дати на третьому році повномасштабного вторгнення цілеспрямованому руйнуванню культурної спадщини України загалом і Харкова зокрема. Кожен удар по пам'ятці не лише акт тероризму — це непоправна втрата для наших нащадків. Окрім того, руйнування можна використовувати для свідомого маніпулювання населенням у майбутньому. Тому важливо пам'ятати та зберігати власне культурне надбання у будь який доступний спосіб. Одним з таких способів є фотографія. Звісно, необхідно чітко дотримуватися безпекових обмежень, але фотофіксація актуального стану пам'ятки допоможе в подальшому її відновити, або, принаймні, зберегти її зображення.

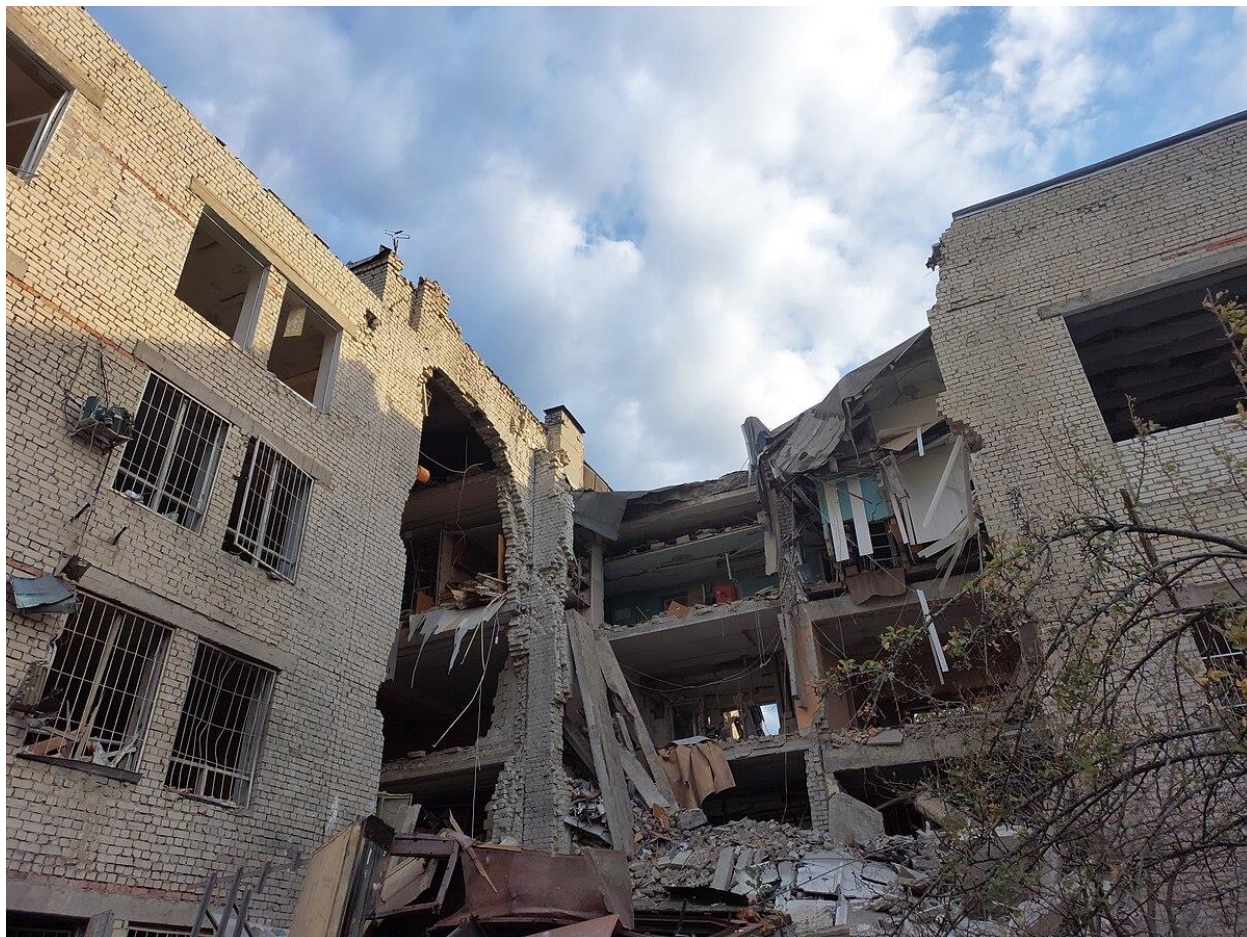
Фотоконкурси, у межах яких є спеціальні номінації присвячені певним місцям, містам чи тематикам, — хороший приклад того, яким чином можна організувати централізований та безпечний збір світлин пам'яток. Одними

з таких конкурсів всеукраїнського рівня є Конкурс наукових зображень (із спеціальною відзнакою для освітлення зруйнованих установ) та конкурс «Вікі любить пам'ятки», де окрім спеціальної номінації «Війна руйнує пам'ятки», є відзнака присвячена безпосередньо Харкову. Вона була ініційована Молодіжною радою при Харківському міському голові й вже три роки проходить за її підтримки. «Визначні місця Харкова» має декілька підномінацій: «Руйнація пам'яток», «Пам'ятки, що збереглися» та відзнака за активність. Фото переможців ілюструють пам'ятки на певний момент часу, з дотриманням безпекових обмежень, що є важливим як для фотографа, так і для збереження пам'ятки. На фото нижче магазин, що є пам'яткою архітектури. Це світлина авторства Михайла Тітаренка перемогла у номінації «Руйнація пам'яток» 2023 року.

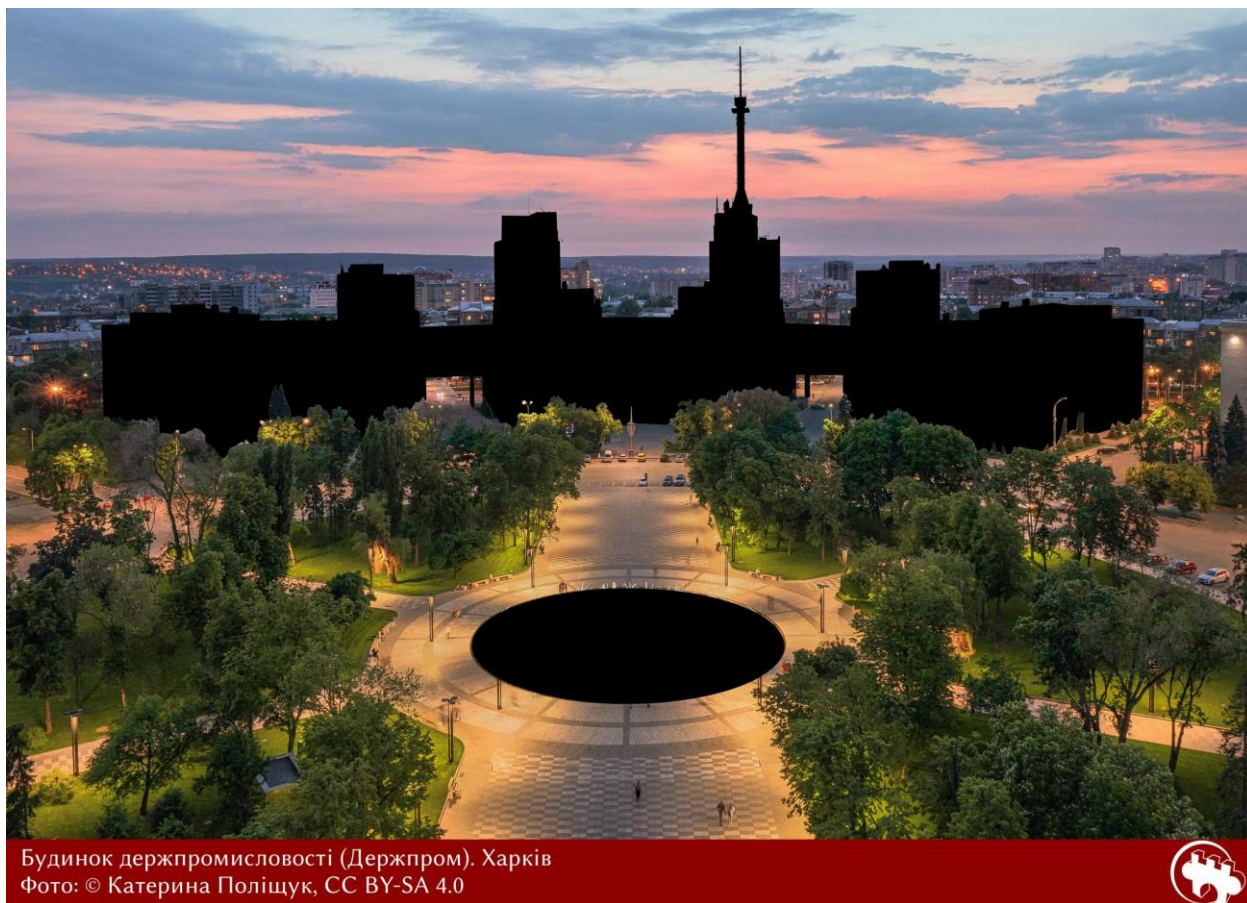
У спеціальній номінації «Війна руйнує пам'ятки» фото з Харкова посіли друге та третє місце. Це фото магазину та Палацу праці, які були пошкоджені в наслідок обстрілів міста на початку повномасштабного творгнення 2022 року. Також відео внутрішнього двору Палацу праці з Харкова отримало спеціальну відзнаку від журі у номінації «Відео».

Напротивагу спеціальній номінації «Вікі любить пам'ятки», у Конкурсі наукових зображень 2023 року були завантажені світлини руйнувань наукових установ з розширеним поясненням коли і яким чином відбувся обстріл, який зруйнував та або пошкодив будівлю. На світлині авторства Серія Петрова показана будівля Фізико-технічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна після обстрілу в серпні 2024 року.

Kharkivian (Serhii Petrov). From Wikimedia Commons. License CC BY-SA 4.0.

На жаль, освітлення пам'яток має також ще одну проблему, окрім дотримання безпекових вимог. В Україні досі не має свободи панорами. Тобто якщо у межах конкурсу буде бажання зробити альбом з найкращими світлинами чи опублікувати листівку з фото об'єкта культурної спадщини, що не перебуває у суспільному надбанні, то такий альбом без отримання дозволів архітекторів буде незаконним. На фото нижче зображений Держпром, який без дозволу архітекторів (або їх нащадків) не можна фотографувати та використовувати світлину, наприклад для публікації в журналах (бо журнали продаються і це буде вважатися комерційним використанням)

Будинок держпромисловості (Держпром). Харків
Фото: © Катерина Поліщук, CC BY-SA 4.0

Отже, варто наголосити, що у зв'язку з активними обстрілами світлини з будівель міста, особливо пам'яток варто завантажувати на доступні ресурси. Це потенційно сприятиме відновленню будівель після завершення війни, документуванню воєнних злочинів російської федерації та приверненню уваги до безпекової ситуації в місті.

Список використаних джерел

1. Визначні місця Харкова: відзнака конкурсу «Вікі любить пам'ятки» 2023 року – Вікі любить пам'ятки. Вікі любить пам'ятки – фотоконкурс пам'яток культури. URL: <https://wlm.org.ua/kharkiv-2023/> (дата звернення: 16.11.2024).
2. Визначні місця Харкова: відзнака конкурсу «Вікі любить пам'ятки» 2024 року – Вікі любить пам'ятки. Вікі любить пам'ятки – фотоконкурс пам'яток культури. URL: <https://wlm.org.ua/kharkiv-2024/> (дата звернення: 16.11.2024).
3. Війна руйнує пам'ятки: російські злочини проти української культурної спадщини – Вікі любить пам'ятки. Вікі любить пам'ятки – фотоконкурс пам'яток культури. URL: <https://wlm.org.ua/war-destroys-monuments-results/> (дата звернення: 16.11.2024).
4. Переможці Конкурсу наукових зображень 2023. Вікімедія Україна. URL: <https://blog.wikimedia.org.ua/2024/02/23/science-photo-contest-results-2023/> (дата звернення: 16.11.2024).